

iza kulisa **Dora Ruždjak Podolski**

MLADI LJUDI DANAS NE
ČEKAJU ANGAŽMANE
NEGO OSNIVAJU
VLASTITA KAZALIŠTA

DUGI NIZ GODINA SU ME SMATRALI OPERNOM REDATELJICOM, MOŽDA ME ČAK I PEJORATIVNO STRPALI SU U TU LADICU. A KAKO TO OBIČNO BIVA, TA SE ETIKETA S GODINAMA IZLIZALA, NO SVEJEDNO DOBRO POZNAJEM ŽANR I ZAHVALNA SAM NA TOME

Mia Mitrović

Dugo su je, priča mi Dora Ruždjak Podolski, spremali u ladicu opernih redateljica, no to se promijenilo nakon predstave "Črna mati zemla", adaptacije hit romana međimurskog pisca Kristijana Novaka u ZKM-u. Danas ne samo da uspješno postavlja hitove u kazalištima diljem Hrvatske, već i predaje glumu na završnim godinama diplomskog studija Akademije dramske umjetnosti kao i na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a uskoro leti za Dubrovnik gdje se iduće nedjelje otvaraju Dubrovačke ljetne igre čijom je intendanticom od 2018. Nakon Krešimira Dolenčića i Filipa Šovagovića treća je u nizu klasičara koje intervjuiram u Ekranu. A Dora ne samo da je završila Klasičnu gimnaziju u Zagrebu, već je na Filozofskom fakultetu studirala grčki i latinski.

- Bila sam prvakinja Jugoslavije u latinskom i grčkom. Iskreno, konkurencija nije bila baš velika. U cijeloj zemlji, klasične su imali samo Ljubljana i Split, čini mi se, ali nema veze. Dičim se tom titulom. Voljela sam klasične jezike, no znala sam da se ne želim njima baviti u životu, već sam otišla studirati jer nisam morala na prijemni, imala sam direktan upis - priča Dora Ruž-

djak Podolski. Grčki i latinski, nastavlja, upisala je jer na kraju srednje škole nije znala čime se želi baviti u životu.

Želja joj je u počecima bio studij glume ili dramaturgije, neko vrijeme ju je zanimala scenografija ili kostimografija, no u fokusu njenih interesa uvijek je bilo kazalište. Nakon četiri semestra druženja s Homerom, Sofoklom, Anakreontom, Ovidijem, Marcijalom i Katulom, shvatila je kako želi upisati kazališnu režiju.

- Studij grčkog i latinskog je nenadoknativo blago, no sada mi je već sve isparilo. Grčki ne znam ništa, da moram nešto deklinirati, nisam sigurna bih li znala. Latinski je u boljem stanju, ali kada bih išla raditi na latinskom tekstu, trebalo bi mi minimalno tri dana da se ukopčam - govori kroz zarazan smijeh.

Filološko obrazovanje, dodaje, bilo joj je vrijedna podloga za karijeru u teatru, s obzirom na to da je redateljima dramski i književni tekst osnovno sredstvo rada uz glumce.

- Na drugoj godini Filozofskog sam se okužila da krenem na režiju. Cijelu srednju bila sam pasionirana gledateljica svih kazališnih predstava, a imala sam i takvo društvo. Možda smo se mogle zvati "Premijerne djevojke" jer ni jednu premijeru nismo propuštale, to nam je bilo neka vrsta hobija - prisjeća se.

U režiji, osobito opernim režijama pomoglo joj je, kaže, i to što je završila Školu za ritmiku i ples.

- Dugi niz godina su me smatrali opernom redateljicom, možda me čak i pejorativno strpali su u tu ladicu. A kako to obično biva, ta se etiketa s godinama izlizala, no svejedno dobro poznajem žanr i zahvalna sam na tome. U skorijoj budućnosti režirat ću opet operu i mi je to veliko zadovoljstvo - ističe moja sugovornica. Režirati operu i dramu ima svojih sličnosti, dodaje.

- Najveća podudarnost je u radu na energijskim poljima s izvođačima, radu s prostorom i kontekstom, no različit je svakako način na koji osmišljavaš projekt. Kod opere je lakše, vizija mora biti jasna i sve unaprijed isplanirano. Pogon je ogroman pa nema puno prostora za improvizaciju. Scenografija i kostimi moraju se unaprijed pripremiti i to do u detalje prije prve probe. U drami si, s druge strane, možeš

dopustiti da neke stvari radiš u hodu iz zajedničkih interpretacija - uspoređuje Dora koja glumu predaje na Muzičkoj akademiji i na Akademiji dramske umjetnosti. Sa svojom dramskom klasom nedavno je postavila hvaljenu adaptaciju Tolstojeva romana "Ana Karenjina".

- Studenti su sjajni. Ambiciozni i svjesni da se moraju pobrinuti za sebe, ne čekaju da im se nešto servira. Osmišljavaju svoje inicijative i projekte, svjesni su toga da se svijet mijenja - priča. Većina glumaca nešto starijih generacija, pričamo dalje, imali su osiguran angažman nakon završetaka studija. Posljednjih dvadesetak godina, to se potpuno promijenilo.

- Pratim tu situaciju i podaci su zbilja porazni. Od moje generacije koja je diplomirala 1997. pa do 2005. čak 80 do 90 posto glumaca odmah bi nakon diplome dobilo angažmane. A sad ih se 80 do 90 posto ne zapošljava nigdje, a bojim se da je situacija i gora - navodi profesorica koja već četvrtu godinu predaje diplomantima. Od njih dvadesetak, kaže, samo jedan je zasad dobio stalni angažman u kazalištu.

Zbog toga mnogi netom završeni glumci ne čekaju angažmane već osnivaju vlastita i to vrlo uspješna kazališta poput, primjerice, trešnjevačkog Kunst teatra. Dora Ruždjak Podolski je, pak, kao mlada redateljica, s kolegicom Frankom Perković osnovala svoju nezavisnu kazališnu priču, Kufer, odnosno Kazališnu udrugu frustriranih redatelja.

- Nazvali smo se frustriranima zbog provokacije, tako nam je zvučalo bolje. U ono vrijeme su isto svi čekali da se im se nešto servira na tanjuru pa smo se Franka i ja odlučile pokrenuti iz mrtvila na kulturnoj sceni. Krajem devedesetih dogodio se jedan čudan sociološko-politički trenutak, tražile su se nove vrijednosti i puno smo napravile. Ponosna sam na to, radile smo volonterski više od 10 godina i zamorile se pa je Kufer sada već u trećim rukama, ali živi i dalje što nam je jako drago - govori. A kako je sada? Također smo u trenutku prevrata, slično kao i krajem devedesetih, kakva je sad perspektiva? - pitam.

- Teško mi je priznati jer sam nepopravljivi optimist, no prvi put uopće nisam optimistična. Konstruktivna sam i volim

Na čelu Dubrovačkih ljetnih igara je pet godina, na slici s kolegama Tomislavom Facinijem, Sašom Božićem i Karolinom Rugle 2018.

Na svečanosti dodjele Nagrada hrvatskog glumista u Hrvatskom narodnom kazalistu 2015. kad je nagrađena za režiju opere "Madame Buffault" Borisa Papandopula

naći rješenja, takva sam se rodila. Ne nazirem model koji bi pridonio boljoj situaciji i digao kulturu na višu razinu. Ne vidim ni dovoljni angažman kulturnih djelatnika da se popravi situacija nakon korone i potresa. Svi kao da su pali u hibernaciju i letargiju, no trebali bismo pronaći neku novu platformu, koju za sad ne vidim - iskreno će.

Dubrovačke ljetne igre, kao jedna od najvažnijih institucija hrvatskog glumišta, također je u posljednjih dvadesetak godina prošla kroz brojne promjene, a prolazi ih i danas. Dora Ruždjak Podolski vodi ih već petu godinu.

- Dubrovačke ljetne igre su gosparska manifestacija, a imaju i toliko godina, čak 73. U jednom času bile su u ugrozi da postanu okamenjene. Međutim, 2000-ih nadalje se razvijaju. U devedesetima se kontekst Igara potpuno promijenio s obzirom na to da su ranije pokrivale prostor čitave Jugoslavije. U svojoj prošlosti one su bile reprezentom jedne šire društvene platforme. Danas svi postajemo svjesni da se moraju otvoriti nekim novim sadržajima - objašnjava.

Nove forme, kaže, uključuju programe namijenjene razvoju publike, na čemu se petu godinu radi zahvaljujući partnerstvu sa zakladom Caboga Stiftung.

- Jako smo sretni što nas je ova zaklada pre-

poznala kao partnera, jer da ih nema, ne bismo si mogli priuštiti programe za djecu i mlade. Za vrijeme korone, ono što nas je izvuklo iz krize i omogućilo da djelujemo je i vizija ministrice kulture Nine Obuljen Koržinek koja nam je dala zeleno svjetlo isplativši punu financijsku kvotu, što je bio vizionarski potez. Da se te godine veliki format ovog festivala smanjio ili pak ne daj bože, ugasio, nisam sigurna da bi se u ovim novim vremenima mogao ponovno uspostaviti. I zaista, sada jačamo, u igri su novi sponzori i nove mogućnosti - navodi intendantica.

Jedna od tih novih mogućnosti su i europski fondovi na koje se sve više aplicira.

- Čekamo u rujnu rezultate, aplicirali smo s dva relevantna kazališna projekta, a partneri smo i unutar Kreativne Europe u glazbenom projektu Synergy koji služi kao platforma za suvremeno glazbeno stvaralaštvo. Na taj način se dodatno ulaže u rad hrvatskih mladih skladatelja što je rijetka prigoda - dodaje.

Sve više se uvida i turistički potencijal Ljetnih igara. Nakon pandemije, mijenja se i slika turizma u Dubrovniku, objašnjava Dora Ruždjak Podolski te se nada da će ta kvaliteta potrajati.

- Dubrovački turizam je prije pandemije došao do vrhunca stihije. Međutim, zadnjih nekoliko godina, a tome je kumovao covid i kada se vidjelo što znači grad duhova

bez gostiju, svi su počeli više cijeniti dobre zasade turističke ponude. To je boravak u jednom od najljepših gradova na svijetu u kojem postoji niz sadržaja koje sada treba bolje brendirati i strateški planirati razvoj - kaže. Turizam u Dubrovniku veliki je izvor za financiranje kulture u gradu, a kvaliteta gostiju se promijenila, dodaje.

- Gosti su prije covid krize u Dubrovniku boravili jedan i pol dan. Prošle godine, boravak prosječnog gosta u Dubrovniku bio je oko tjeđan dana, što je sasvim dovoljno posjetitelju da otkrije što sve taj grad nudi. Tako su glazbene programe posjećivali stranci koji ih izuzetno cijene i nije im problem za njih odvojiti vrijeme i novac. Pojačan je interes i za kazališni program pa su nam predstave titlované, a kada je na repertoaru svjetski klasik, interes je još veći. Ono što festivalu nedostaje, a nadam se da ćemo napraviti nešto po tom pitanju, je bolja suradnja s eminentnim svjetskim i europskim kazališnim umjetnicima. U posljednje vrijeme malo smo se zatvorili, no neke nove mogućnosti su na horizontu - najavljuje. Prva ovogodišnja premijera su "Ljubovnici", komedija iz 17. stoljeća nepoznatog autora koju režira Aleksandar Švabić.

- Bila sam na probama i mislim da se radi o izuzetnom novom čitanju baštinskog djela. Aco je mlad, maštovit redatelj okružen izvrsnim suradnicima, a napravio je i sjajnu glumačku podjelu. Druga nam je

PRIVATNI ALBUM

U svemu što je radila uvijek joj je obitelj bila najveća podrška, iako nerado dijeli detalje iz privatnog života

premijera "Krvava svadba" Frederica Garcije Lorca koji se prvi put postavlja na Igrama. Do sada ni jedno njegovo djelo nije postavljeno što je zanimljivo s obzirom na njegov opus koji izvire iz samog duha Mediterana. Režira Franka Perković, a igramo na Lokrumu pa će se Lorcin krug strasti i beskompromisnog življenja odlično čitati u prostoru izolacije, mistike... Treći projekt je glazbeno scenska adaptacija "Čudesne šume" Sunčane Škrinjarić u režiji Lee Anastazije Fleger, a skladatelj je Frano Đurović, Dubrovčanin sa zagrebačkom adresom. Bit će jako zanimljivo, a premijera je na Lovrijencu - otkriva adute s repertoara.

Okušala se Dora i u režiji javnih događaja pa je tako proslava ulaska Hrvatske u Europsku uniju njena kreacija. Tulum je, sjetit će se oni koji su bili, trajao do ranih jutarnjih sati uz glazbu nizozemske DJ-ice i čitav Zagreb bio je sretan i ponosan što postaje dio europske obitelji.

- Najljepše u tom projektu je to što smo ga svi radili srcem. Bilo nas je puno, gotovo 700 izvođača na sceni i onih iza scene. Svi oni, kamermani, tonci, ma čitav HRT, svi su prionuli poslu s entuzijazmom pa se stvorio kolektivni kreativni duh. Inače, projekt sam prihvatila potpuno intuitivno, prespavala sam i pitala samu sebe mogu li ja to dobro odraditi i dobila potvrđan odgovor. Mislim da bi svijet bio bolje mjesto

kada bi svi tako odlučivali - prisjeća se 13. srpnja 2013.

Prije nekoliko godina, Dora Ruždjak Podolski slovila je i kao glavna kandidatkinja za mjesto savjetnice za kulturu predsjednika Zorana Milanovića. Za sve takve funkcije, kaže, više nije zainteresirana.

- Dala sam svoj obol kulturnoj politici. Počasćena sam zbog toga što mislim da sam se našla na pravom mjestu u pravo vrijeme, no treba ići dalje, ne vrtjeti stare filmove i iste šprance - otkriva Dora koja je zapravo, vrlo samozatajna sugovornica. U sat vremena razgovora, naime, vrlo mi je malo otkrila o svom privatnom životu.

- Nikad nisam voljela davati intervjue o privatnom životu. Ne mogu se zamisliti kako pričam o tome da volim kuhati, iako odlično kuham. A mislim da sam i dobra mama. Nemam kućnih ljubimaca. Imam dobre prijatelje koji su mi podrška u životu. Rastavljena sam, no imam odličan odnos s bivšim mužem. Kći mi ima 23 godine, studira medicinu, ali ima dara za dramaturgiju, što će joj možda pomoći prilikom postavljanja dijagnoza - nabraja.

- I još uvijek ste premijerna djevojka? - pitam u šali.

- Premijerna djevojka koja više voli reprize, to se jedino promijenilo. Premijere su mi postale baš tlaka, osim ako nije involviran netko tko mi je zbilja jako dobar prijatelj ili brat. Premijera radi pokazivanja, to više nisam ja.

Nikad nisam voljela davati intervjue o privatnom životu. Ne mogu se zamisliti kako pričam o tome da volim kuhati, iako odlično kuham. A mislim da sam i dobra mama

PRIVATNI ALBUM

Dora Ruždjak u ranom djetinjstvu s mamom